

דף מקורות - פרשת וישלח – ישראל עולה קומה

השיעור השבועי של הרב יצחק חי זאגא בבית הרב קוק, אור ליד' כסליו תשע"ז א. בראשית לג' ג'-ד.. – 'והוא עבר לפניו וישתחו ארצה שבע פעמים.. וירץ עשו לקראתו ויחבקהו..

ב. ספורנו שם -נהפך ליבו כמו רגע בהכנעותיו של יעקב, כענייננו בגלות עם בני עשו.. והורה שנהיה נמלטים מידי חרב גאותו בהכנעה ומנחה.. רמב"ן לב' ד.. – 'והקדים לשלוח אליו מלאכים לארצו. וכבר תפסוהו החכמים על זה. אמרו בב"ר, 'מחזיק באזני כלב' (משלי כו' יז'), אמר לו הקב"ה, 'לדרכו היה מהלך והיית משלח אצלו ואומר לו כה אמר עבדך יעקב. ועל דעתי גם זה ירמוז, כי אנחנו התחלנו נפילתנו ביד אדום.. רמב"ן מז' כח.. – 'רדת יעקב למצרים, ירמוז בגלות השלישית, שהוא גלותנו היום ביד החיה הרביעית, היא רומי, כי בני יעקב הם עצמם סבבו רדתם שם, במכירת יוסף אחיהם, ויעקב ירד שם מפני הרעב, וחשב להנצל עם בנו, בבית אוהב לו, כי פרעה אוהב את יוסף, וכבן לו, והיו סבורים לעלות משם ככלות הרעב מארץ כנען.. והנה לא עלו, אבל ארך עליו הגלות, ומת שם ועלו עצמותיו, וזקני פרעה ושריו העלוהו, ועשו עימו אבל כבוד. וכן אנחנו עם רומי, ואדום אחינו, הסבונו ביאתנו בידם, כי כרתו ברית עם הרומים, ואגריפס המלך האחרון לבית שני, ברח אליהם לעזרה, ומפני הרעב נלכדו אנשי ירושלים, והגלות ארך עלינו מאד, לא נודע קיצו כשאר הגלויות, ואנחנו בו כמתים, אומרים יבשו עצמותינו נגזרנו לנו, ויעלו אותנו מכל העמים מנחה לה', ויהיה להם אבל כבוד בראותם כבודנו, ואנחנו נראה בנקמת ה', יקימו ונחיה לפניו.

ג. חגיגה ה' - ואם לא תשמעוהו, במסתרים תבכה נפשי, מפני גוה (ירמיהו יג).. אמר רב שמואל בר יצחק, מפני גאוותן של ישראל שניטלה מהם וניתנה לנכרים. מסילת ישרים יט.. – 'אי אפשר לכבוד העליון להתרבות, אלא בגאולתן של ישראל ובריבוי כבודם, שזה תלוי בזה באמת.. הרב קוק, חשב פאר פ"א – כבוד שם שמים הוא השורש והעיקר ועמוד כל הבריאה וכל התורה כולה.. כי הסיבה העיקרית לתיקון האמיתי והסדר הנכון שבבני אדם, אינו כי אם נתינת הכבוד למי שראוי לכבודו. מכבוד החכמים - מסתעף אהבת תורה וחכמה, ומידות טובות ויראת השם. מכבוד הורים - מסתעף חנוך ישר.. מכבוד מלכים - מסתעף כללות התיקון האמיתי בחיי האדם המדיני. נמצא, כי רגש הכבוד פועל לקיום העולם בכלל.. נדע ברור.. כל מה שיתרבה כבוד שמים כן ירבו ברכות ושפע טוב וכבוד בעולם..

ד. שיחות הרצי"ה במדבר 406 - יש לזכור את היסוד האמיתי שישראל וקב"ה ואורייתא חד.. שכבוד ד' בכל גודלו ואמיתותו, מופיע רק כשישראל הם בשיא כבודם בכל תוקפם ומילואם. לנתיבות ישראל א' עד.. – 'הטיפוסיות של ה"שתדלנות", של עסקנות הציבור הגלותית, ביחסה כלפי חוץ, כלפי הגוים ושלטונותיהם, היא כפיפות הקומה. 'אתם נצבים, וכל שהוא מרוחק מהקדושה קומתו נמוכה וראשו שפלה' (אור החיים דברים כט' ט'). 'הגלות מקנה לישראל הקלון תחת הכבוד – ההכנעה והשפלות' (חסד לאברהם, ה' יא). 'המגמה של שבירת עול הגויים מעל צוארנו היא, 'שתוליכנו קוממיות לארצנו', עד כי יבוא 'ירום ונישא וגבה מאד', 'ונשגב ד' לבדו'. במהלך התקומה של כנסת ישראל ושכינתה האלוקית מתחתית עפרות הטומאה של ארצות העמים, מופיע גילוי 'פניה הזקופות מתוך תורתה אשר איתה' (מהר"ל דרך חיים פ"ו). נמשך בירור צורתו השלימה של העם הישראלי. להלכות ציבור עמ'סח – 'אל כבוד ראש הממשלה.. כבודך הוא כבודנו, כבוד עמנו וארצנו. לא היתה לך שום רשות להשפיל ולבזות את עצמך ואותנו להיגרר ולהימשך לפי חלילו של אותו המומר.. אנא החזק עצמך ואל תעשה עצמך ואותנו - אחרי שזכינו ב"ה לרוממות קרן כבוד ישראל - חלילה ללעג ולקלס.. במלוא התוחלת להמשך עמדתך המכובדת בדברי ימי ישראל..

ה. מוסר אביך ד' ד.. - 'כח שנמצא בכל דבר וטבעו לפעול, הוא פועל בהכרח. וכיון שהוא פועל אם יזדמנו לו מצבים שפעולתו תהיה מסודרת אל השלמות ותכלית הנרצה, יפעול טוב, ואם לא יתנהג כפי הסדר והתכלית, יפעול הריסות ורע ע"י תנועתו.. לכן יש ללמוד, שכל מי שיש בו איזה כח מיוחד, צריך להוציאו לשלמותו כפי האפשר לו. ואם לאו הרי לא די שאינו מוציא ממנו תועלת אלא הוא פועל בלבול סדרים והפסדים גדולים.. וכן הענין נוהג בשלמות כללית הנמצאת לאומה, שכאשר אין הכח מוצא את הוצאתו מהכח אל הפעל באופנים ההגונים הוא פועל הריסות גדולות. ע"כ עלינו לדעת כמה מכשולים

נמצאים לנו זרע הקודש ישראל ממה שאין אנו משתמשים בכחות הגדולים שנתן לנו השי"ת שמו. הרי אנו מוכנים לחכמה גדולה, לגבורה של קדושה, לשירת קודש, לגדולה וענוה רוממה, עד רוממות מעלתה העליונה של החכמה והנבואה ורוח הקודש. ואם אין אנו משתדלים להוציא אל הפועל את הכחות המופלאים והגדולים האלה.. שימצאו את תפקידם שהם מבקשים, הם פועלים את ההיפך ותחת בושם יהיה מק בעונינו.. אבל מים עמוקים המה ולאנשי תבונות אנו צריכים שידלו אותם ויציגום לפנינו בכל תעצומות עוזם.. וכשיבקע האור הזה רק מעט ע"פ תבל ינהרו רבים מאחינו, צמאי טוב ד', אל ד' ואל טובו.. ונחה עלינו רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת ד'. וכאשר יראה השי"ת שאנו מוכנים לקבל כל הטובות הגדולות.. ישיב את שבותנו ויביאנו לארצנו הקדושה.. וירומם בכבוד קרנינו, וכל העולם כולו יתוקן במלכות ש-ד-י, והרשעה תכלה מן הארץ והיה ד' אחד ושמו אחד .

ו אורות הקודש א' ה' - 'כשמגיע האיש היחיד, וכן הדור, לאותו המצב שהופעתו הרוחנית כבר קרואה היא לפעולתה, אז אי אפשר לו להיות משביע את צמאנו ההכרחי בכל תוכן מוגבל.. ומתוך כך רזי עולם, רזי תורה, סוד ד', הולכים ונתבעים מן הדור. והעקשנות הגורמת למצא בצד הגלוי את כל הסיפוק הרוחני היא מדלדלת את הכח, מפזרת את הרוחות, ומובילה את התשוקה הסוערת למקום אשר תמצא ריקניות ומפח נפש, ובלב נואש תשוב עוד לבקש דרך. ולזאת קרואים הם אמיצי הכח, אלה הלבבות אשר אור ד' הוא כל תוכן חייהם. גם אם נשברו ונוקשו מרוב יאוש, גם אם נתעלפו ממיעוט אמונה בעצמם, גם אם עיפו במלחמתם נגד המון רב, ההולך בבטחה אל הרוח אשר עיניו הפקוחות לפי דעתו ישאוהו, לא יחדלו תת מתקם, לא יחדלו להתעודד, ודגל רזי תורה, וחוסן דעת ואמונה ברורה ופנימית, וישועת עולמים לישראל ולאדם, לגויות ולנשמות, לעולם ולעולמים כולם, לגדולים ולקטנים, לזקנים ולצעירים, בידם.